

BIOQUÍMICA I MICROBIOLOGIA INDUSTRIAL

Codi: 234003

Tipus d'assignatura: Obligatòria

Crèdits: 4.5 Teòrics; 2 Seminaris; 2.5 Pràctics

Departaments responsables: Bioquímica i Biologia Molecular /Microbiologia

Professorat: Montserrat Busquets / Josep Vives-Rego

Semestre: Quart

PROGRAMA

TEORIA

GENERALITATS

1. **Microbiologia i Bioquímica Industrial I.** Concepte, delimitacions denominacions d'aquest camp. Perspectiva històrica de la explotació de microorganismes per l'home. Tendències en biotecnologia i competència entre processos. Esquema del procés industrial microbià.
2. **Microbiologia i Bioquímica Industrial II.** Concepte i desenvolupament de la tecnologia enzimàtica. Aspectes legals per a la utilització d'enzims. Patents. Aplicació de normes ISO.
3. **Microorganismes, medis i condicions de creixement.** Tipus de microorganismes utilitzats en Biotecnologia. Diferents aspectes de la comercialització de biomassa microbiana. Substrats pel creixement: medis específics, excedents agrícoles i industrials. Optimització de les condicions pel creixement: temperatura, pH i oxigen.
4. **Procés i Bioreactors.** Producció a nivell de laboratori i a nivell industrial. Bioreactors per cargues i sistemes de producció en continu. Concepte de escalat del procés. Recirculació de biomassa. Esterilització de medis i instal·lacions. Factors que augmenten o redueixen la probabilitats de contaminació. Demanda d'oxigen: concepte i determinacions. Eficiència de la producció i productivitat.
5. **Operacions finals.** Sistemes de separació de cèl·lules. Mètodes generals de producció d'enzims a escala industrial. Selecció de la font enzimàtica. Mètodes de ruptura cel·lular. Extracció, purificació i conservació dels productes obtinguts. Aïllament i purificació d'enzims. Mètodes de purificació: Cromatografia. Electroforesis. Cristal·lització. Evaluació de la qualitat de les preparacions enzimàtiques.
6. **Producció d'enzims immobilitzats.** Enzims immobilitzats: Definició. Tipus d'immobilització. Elecció del mètode. Mètodes d'unió de l'enzim a suports: Adsorció. Unió iònica. Unió Covalent. Cross-linking. Mètodes d'atrapament: Atrapament en gels polimèrics. Microencapsulació. Tècnica del liposoma. Mètodes combinats.

7. **Propietats dels enzims immobilitzats.** Especificitat de substrat. Causes de les alteracions cinètiques dels enzims immobilitzats. Efecte del repartiment i de la difusió limitada sobre el pH òptim, Km i V_{màx}.
8. **Biosensors.** Definició. Components. Transductors electroquímics, òptics i calorimètrics . Biosensors microbians. Immunosenors. Aplicacions.
9. **Noves perspectives per la tecnologia enzimàtica.** Producció d'enzims modificats. Enzims artificials. Sistemes de regeneració de coenzims. Catàlisis enzimàtica en sistemes bifàsics. Exemples pràctics de reaccions en medi orgànic.
10. **Característiques de les empreses i del mercat dels productes biotecnològics:** Anàlisi de costos en el procés industrial. Característiques de les empreses: emergència i incertesa. Elements, estratègies i límits del mercat. Risc, finançament, legislació i polítiques governamentals.

PROCESOS

11. **Antecedents, present i perspectives del processos microbians industrials.** Un fracàs històric: producció de proteïna unicel·lular ("single-cell-protein"). La desaparició d'un procés pels canvis de demanda: producció microbiana de acetona i butanol. Un model en transició: PHB. Processos en perspectives canviants: biopolimers i biotransformació.
12. **Fermentació alcohòlica.** Antecedents històrics. Aspectes generals de les soques, medis de cultiu i procés. Obtenció de begudes fermentades. Destil·lats. Producció d'alcohol per utilitzar com a combustible. Noves tendències per optimitzar el microorganisme i el procés.
13. **Fermentació làctica.** Antecedents històrics. Aspectes generals de les soques, medis de cultiu i procés. Obtenció de derivats de llet: iogurt, formatge i productes exòtics. Curats carnis. "Encurtidos" vegetals. Fermentacions mixtes i productes exòtics.
14. **Producció de aminoàcids.** Antecedents històrics. Aspectes generals de les soques, medis de cultiu i procés. Regulació i optimització de la secreció de aminoàcids per microorganismes.
15. **Producció d'antibiòtics.** Antecedents històrics i situació actual del desenvolupament i recerca de nous antibiòtics. Grans grups d'antibiòtics. Aspectes generals de les soques, medis de cultiu i procés. Regulació metabòlica i optimització de la producció d'antibiòtics.
16. **Producció de proteïnes i enzims industrials: aplicacions I i II.** Enzims més utilitzats i llur aplicació. Paper dels enzims en el processament del midó i en la panificació. Enzims proteolítics i les seves aplicacions. Isomerització de la glucosa. Aplicacions dels enzims en indústries alimentàries. Proteïnes no enzimàtiques. Proteïnes heterològues.

17. **Aplicació Industrial d'enzims immobilitzats.** Producció de aminoàcids. Utilització de la lactasa immobilitzada. Producció d'antibiòtics i esteroids. Reactors de membrana i la seva aplicació industrial amb enzims immobilitzats.

SEMINARIS

Els alumnes prepararan i impartiran seminaris amb discussió conjunta, prèvia assignació d'un tema específic i seguint' hi una dinàmica preestablerta en un protocol definit duran les classes teòriques.

PRÀCTIQUES

1. Pràctiques de laboratori:

- Immobilització de la β -galactosidasa pel mètode de cross-linking.
- Immobilització de cèl·lules en gels d'alginat de calci.
- Incorporació de fàrmacs en liposomes.
- Aïllament de bacteris productors de proteases. Optimització de la producció en un biorreactor de laboratori. Valoració de l'activitat proteasica.

2. Visita al fermentador (1 h) de Servei de Fermentació de la Facultat de Biologia

BIBLIOGRAFIA

- Bordons, A. 2001. Bioquímica i microbiologia industrials. Universitat Rovira i Virgili. Edicions del Servei Lingüístic. Tarragona.
- Casas Alvero, C. et al. 1998. Ingeniería Bioquímica. Editorial Síntesis, Madrid.
- Ward. 1991. Biotechnología de la Fermentación. Ed. Acribia.
- Jagnow. 1991. Biotechnología. Ed. Acribia.
- Bullock y Kristiansen. 1991. Biotecnología básica. Ed. Acribia.
- Glazer and Nikaido. 1995. Microbial Biotechnology. Ed. Freeman.
- Atkinson and Mavituna. 1991. Biochemical engineering and biotechnology handbook. Ed. Macmillan Publishers Ltd.
- Rehm. 1995. Biotechnology. Ed. VCH Verlagsgesellschaft.
- Basic Biotechnology (1987). Bullock and Kristiansen.
- Enzymes in Industry. Production and Applications (1990). Ed. by W. Gerhartz.
- Enzyme Technology. (1990). M.F. Chapin, C. Bucke.
- Fundamentals of Biotechnology (1987). Ed. Prave..
- Tecnología de las Enzimas. (1990). P. Gacesa, J. Hubble.
- Biotecnología: Principios Biológicos. (1990). M.D. Trevan, S. Boffey.
- Immobilized Biocatalysts. An introduction. (1986) W. Hartmeier.
- Immobilized enzymes (1978). I. Chibata.
- Handbook of Enzyme Biotechnology (1995). A. Wiseman
- Biotechnology. A comprehensive treatise. Vol. 7^a (Enzyme Technology) (1987), J.F. Kennedy
- Protein Biotechnology (1994). G. Walsch & D. Headon

- Industrial Enzymology (1996). T. Godfrey & S. West

METODOLOGIA DOCENT

Lliçons magistrals impartides pels professors, recolzades amb projecció de transparències, diapositives i video disc laser. Es facilitarà fotocopies de les transparències bàsiques. Els seminaris tenen com a objectiu bàsic aprofundir en un tema específic, afrontar-se a la problemàtica de la captació i integració d'informació i a experimentar les capacitats de presentació i comunicació davant de públic. Els seminaris seran preparats i impartits pels estudiants sota la supervisió dels professors.

AVALUACIÓ

Mitjançant un examen escrit a final de curs. En la valoració de les respostes es tindrà en compte: certesa i correcció científica-tècnica i qualitat de la resposta en quant a claredat, coherència i presentació.

L'avaluació final tindrà en compte la nota de l'examen en un 80% i en un 20 % la qualitat del contingut i la presentació del seminari. Les notes es faran públiques en el taulell d'anuncis de l'ensenyament de Bioquímica dins del termini establert en la normativa vigent. Les pràctiques son obligatòries i cal fer-les amb suficiència per aprovar l'assignatura.